Nepríjemné otázky pre Zuzanu Čaputovú

- CZ24 News | 4. ledna 2020

SLOVENSKO: Top 10 !Argumentu v roce 2019: text slovenského komentátora Branislava Fábryho se umístil na 10. místě nejčtenějších autorských článků. Postupně si naše nejčtenější texty připomeneme.

Branislav Fábry komentuje prezidentské volby na Slovensku a upozorňuje na přehlížené problémy nejsilnější kandidátky na hlavu státu.

V prvom kole prezidentských volieb v roku 2019 zvíťazila jednoznačne Z. Čaputová. Jej víťazstvo nebolo síce prekvapujúce, ale vyvoláva množstvo otázok, ktoré sa s jej osobou a zvlášť s jej kampaňou spájajú. Niektoré z daných otázok sa mainstreamové médiá snažili prekryť emocionálnou kampaňou, faktom však ostáva, že v prípade víťazstva Z. Čaputovej v druhom kole sa objavia s novou intenzitou.

Demokratická či oligarchická kandidátka?

Jedným z častých hesiel, ktoré sa počas kampane Z. Čaputovej objavovali, bolo tvrdenie, že ide o „demokratickú“ kandidátku. Médiá v predvolebnej kampani dokonca selektívne stanovili, ktorí sú tí „demokratickí“ kandidáti. V prípade Z. Čaputovej sa však z hľadiska demokracie objavuje viacero otáznikov. Jej kampaň sa totiž vyznačovala skôr oligarchickými než demokratickými metódami. V porovnaní s ostatnými kandidátmi (okrem R. Mistríka) mala **vysoké výdavky na kampaň**, navyše, mnohé z foriem podpory pre jej kampaň sa na transparentných účtoch neobjavili. Išlo najmä o nekritickú podporu mainstreamových novinárov, ktorú kandidátke zabezpečili médiá pod kontrolou oligarchických skupín ESET a Penta, či o manipulatívne prieskumy verejnej mienky, objednané spriaznenými médiami.

Neveľmi presvedčivo pôsobilo aj **vzdanie sa R. Mistríka** v prospech Z. Čaputovej. Kandidát, ktorí investoval pol milióna ,a to údajne zo svojich peňazí, by sa predsa len tak nevzdal svojej kandidatúry. Zvlášť v momente, keď jeho šance na postup do druhého kola neboli ešte stále beznádejné… Z daného konania vzniká podozrenie, že kampaň uvedených dvoch kandidátov bola koordinovaná. Kvôli vzájomnej blízkosti oboch kandidátov sa objavil otáznik nad konaním médií, ktoré opakovane nasadzovali do televíznej diskusie Z. Čaputovú proti R. Mistríkovi a tým im umožnili efektívne sa vyhnúť nepríjemným diskusiám s argumentačne silnými kandidátmi „jeden na jedného“.

Útoky na nepohodlných novinárov?

Vďaka podpore mainstreamových médií nemusela Z. Čaputová čeliť nadmernému počtu kritických otázok. Jej prístup voči kritickým novinárom sa však prejavil pri útoku mladíkov z jej volebného tímu na **provokatívneho novinára M. Daňa**. Keď sa M. Daňo chcel dostať na tlačovú konferenciu Z. Čaputovej, mladíci z jej volebného tímu ho tam nepustili a začali ho škrtiť. Je očividné, že v prípade mladíkov nešlo o SBS, konajúcu v súlade so zákonom, ale len o aktivistov v čiernych košeliach. Po incidente začal kandidátkin tím tvrdiť, že išlo o tlačovú konferenciu „na pozvánky“, čo by malo byť škandálom samo o sebe. Nakoniec sa však ukázalo, že na tlačovku prišli aj iní novinári bez pozvánok. Preto išlo o zjavnú snahu vylúčiť nepohodlného novinára z tlačovej konferencie.

Na celom útoku najviac zaráža, že hoci mainstreamové médiá bývajú obvykle veľmi citlivé na útoky

proti novinárom, tento útok sa pokúsili doslova ututlať. Nejde ani tak o to, čo si o celom incidente a o osobe M. Daňa mysleli, závažný je najmä fakt, že o tomto prípade **takmer vôbec neinformovali**. Lenže podobný incident by sa mal stať závažnou témou verejnej diskusie a mala sa vyvolať verejná televízna konfrontácia medzi účastníkmi incidentu. Zasadiť sa o to mali najmä novinári verejnoprávnej RTVS. Keby išlo o kandidátku bez podpory médií, prípad by pre jej kampaň spôsobil nepríjemné problémy, veď útoky „čiernych košieľ" na názorových oponentov by sa dali využiť na šírenie smutných asociácií s minulosťou.

Boj proti zlu a škandál s ocenením PraF UK?

Z. Čaputová pri svojej volebnej kampani tvrdí, že chce zjednocovať. Lenže vzhľadom na doterajšie skúsenosti s jej osobou možno konštatovať, že aj vo funkcii prezidenta bude skôr rozdeľovať a škandalizovať tých, ktorí majú odlišné názory. Stačí si spomenúť, že v roku 2016 **vrátila ocenenie od Právnickej fakulty UK** len preto, lebo ju dostali spomedzi desiatok laureátov aj traja pedagógovia fakulty, ktorí boli spätí s obdobím „mečiarizmu" alebo „komunizmu". Pritom žiadny z nich nedostal ocenenie za politickú, ale len za svoju dlhoročnú pedagogickú činnosť. Uvedený prístup by sa pritom dal použiť i obrátene. Veď napr. vláda M. Dzurindu zatiahla SR do najstrašnejšieho zločinu 21. storočia, do agresie voči Iraku v roku 2003. Treba preto odmietnuť ocenenia pre pedagógov, ktorí sú spätí s obdobím „dzurindizmu"?

Ako veľmi závažné sa také čosi môže ukázať napr. pri **budúcom menovaní profesorov**. Nie je vylúčené, že Z. Čaputová ako prezidentka bude musieť vymenovať za profesorov práve osoby, ktoré boli spojené s „mečiarizmom" alebo s „komunizmom". Čo v takej situácii urobí? Možno si tiež predstaviť oslavy SNP, kde prezident vystupuje spolu so žijúcimi veteránmi povstania. Viacerí z nich sú pritom dlhoročnými členmi komunistickej strany. Ako sa k nim Z. Čaputová zachová? Opustí oslavy SNP? Alebo im odmietne podať ruku?

Kiskovská zahraničná politika?

Obávať sa možno aj krokov Z. Čaputovej v zahraničnej politike. Je jasné, že ide o proatlantickú kandidátku, ktorá podporuje zvyšovanie výdavkov na zbrojenie a návrh Bezpečnostnej stratégie SR vníma ako „nevyužitú šancu", väčšine odpovedí na zahranično-politické témy sa však snaží vyhnúť. Pri priamych otázkach odpovedala, že sa poradí s odborníkmi – stále však nevieme, kto majú byť jej poradcovia. Určitou indíciou je zahranično-politická **orientácia strany Progresívne Slovensko**. PS bolo napr. v marci 2018 najtvrdším kritikom ministra M. Lajčáka, keď sa vláda rozhodla nevypovedať ruských diplomatov pri kauze Skripaľ. Aj pri vzťahoch s Čínou možno predpokladať zo strany Z. Čaputovej konfrontačný tón. Časť PS sa angažuje v prospech „slobodného Tibetu" a aj v marci 2019 navštívil M. Poliačik dalajlámu.

Problémy by mala Z. Čaputová i vo V4. Jej **kritický postoj voči V. Orbánovi či A. Babišovi** je známy a ani s konzervatívnou poľskou vládou by to nemala jednoduché. Zvlášť pikantne by pritom vyznela jej prípadná prvá návšteva ČR u prezidenta M. Zemana. Na druhej strane by však Z. Čaputová bola dobre prijatá v Berlíne a v Paríži (i keď nie v Ríme). Celkovo možno predpokladať, že na stretnutiach EÚ a NATO by presadzovala proatlantické a protiruské postoje. Platilo by to nielen pre Ukrajinu, ale aj pre Sýriu a Blízky východ či Venezuelu. Naopak, pre Rusko a Čínu by Z. Čaputová vôbec „neexistovala" a ani v štátoch V4 by nenachádzala podporu. Možno teda predpokladať, že v prípade jej zvolenia bude politika A. Kisku pokračovať, len v novom personálnom obsadení.

Čo sa objaví po voľbách?

Veľmi dôležitým problémom v kampani Z. Čaputovej sú kauzy, ktoré mainstreamové médiá spomínajú len okrajovo, hoci by mohli byť predmetom neustálych kritických analýz. Ide napr. o otázku, či Z. Čaputová vykonávala v čase svojej **praxe advokátskeho koncipienta** aj podnikateľskú činnosť, pri ktorej vznikli podozrenia z nezlučiteľnosti oboch činností. Je možné, že kandidátka svojím konaním porušila zákon, avšak dopad jej konania sa už nestihne v prezidentskej kampani výraznejšie prejaviť a to i kvôli protektívnemu postoju médií.

Závažné sú aj **kauzy I. Štefunku**, predsedu strany Progresívne Slovensko . Médiá ich spomínali veľmi opatrne, lebo mali potenciál Z. Čaputovú výrazne poškodiť. Tvrdenia, že niekto investuje do startupov, ale absolútne sa nezaujíma ako tie startupy fungujú a či robia to, čo majú, by si pritom zaslúžili širšiu mediálnu pozornosť. Členovia PS ešte ani nie sú vo vláde a už sa vyhovárajú spôsobom, porovnateľným s výhovorkami najskompromitovanejších predstaviteľov Smeru-SD po desiatich rokoch pri moci. Po voľbách sa zrejme škandály spojené s predstaviteľmi PS objavia v ešte väčšom rozsahu, na výsledok prezidentských volieb však už mať dopad nebudú.

Kampaň Z. Čaputovej v týchto voľbách v mnohom pripomína kampaň A. Kisku z volieb minulých, hoci obaja kandidáti sa môžu zdať na prvý pohľad odlišní. Pri vstupe do prezidentskej kampane nepôsobili vo verejných funkciách a teda neboli vystavení volebnej súťaži, v ktorej by sa odhalili ich doterajšie prešľapy. A mainstreamové médiá im z toho dokázali vytvoriť obraz „nepoškvrnenosti“. Tradiční nositelia verejných funkcií boli z minulých politických kampaní dobre „prelustrovaní“ a aj preto to mali ťažšie, zvlášť proti emotívnej kampani mediálne protežovaných kandidátov. **Lenže hoci médiá vykresľovali protežovaných kandidátov nekriticky a pozitívne, príklad A. Kisku ukazuje, že prešľapy nového politika vôbec nemusia zaostávať za prešľapmi tých starých.**